

Via Veritatis Ad Vitam Sev Exercitia Spiritvalia

Haineuve, Julien

Antverpiae, 1652

Qvinta Veritas. Perniciosiores, quàm exitimemus, esse inclinationes nostras naturales, cùm ne illas æstimemus, nos impediunt; & cum ad plura patranda scelera nos impulerint, tum demum efficiunt, vt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60125)

Q V I N T A V E R I T A S .

Perniciosiores esse, quàm existimemus, propensiones nostras naturales, cum ne illas æstimemus, ipsæ impediunt; & cum ad plura patranda scelera nos impulerint, tum demum efficiunt, ut existimemus, minus nos esse peccatores.

Et dixisti: absque peccato, & innocens ego sum, & propterea auertatus furor tuus à me. Ecce ego iudicium contendam tecum, eò quòd dixeris non peccaui. Ier. 2.

M E D I T A T I O

De quinta Veritate.

I. P V N C T V M .

Veritatis declaratio.

EXaggeranda nobis mala nostra non sunt (a) sed neque dissimulanda: si in nostris affectibus, & propensionibus naturæ sola esset procliuitas in malum, malum non foret admor

(a) Ego ipse mente seruo legi Dei, carne autem legi peccati. Nihil ergo nunc damnationis est ijs, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulans. Rom, 7. & 8.

admodum graue, abesset enim peccatum; at cum propensiones nostræ non sistant in primis istis motibus, qui sæpe non sunt in nostra potestate, sed progrediantur ad secundos, id est, ad actus & effecta, quæ nostri sunt iuris, fit, vt quando inhæremus cogitationibus, quando affectibus amoris, desiderij & alijs commoti, ijsdem auscultamus, quando loquimur & agimus ex harum inclinationum consensu, eadem fieri vitiosas, (a) non nudè, quatenus inclinationes sunt naturales, sed quatenus abeunt in actus voluntarios, qui sunt inordinati, adeoque peccata. Atque istud est, quod plerumque nobis vsu venit, (b) & cui tamen minimum mentem aduertimus; quando meminimus peccatorum nostrorū, non attendimus ad originem, vnde emanant, vnde fit vt ea non emendemus: & vt subinde oculos conijciamus in hanc originem seu inclinationem nostram, non tamen illam pessimis suis effectis inde pullulantibus stipatam intuemur, sed quasi quendam naturæ habitum, quem eradicare nostrarum non sit virium; atque ita non apprehendimus mala, damnaque inde prouenientia.

Hanc ob rem quartæ veritati opportunissimè succedit hæc quinta; *plus mali inesse nostris propensionibus, & grauiores non esse peccatores,*

quàm

(a) *Concupiscentia cum conceperit, parit peccatum.*
Iac. 1. (b) *Ad nihilum redactus sum, & nesciui.* Ps. 72.

quam existimemus ; nam ob neglectam mali istius apprehensionem , reddimur incurij, ideoque ut ad vigilandum , attendendumque potenter excitemur, mali ac periculi cognitio præcedat, necesse est. Quò etiam nos libellus exercitorum inuitat , quando post meditationem præcedentem, inducit nos in examen & considerationem multitudinis & gravitatis nostrorum peccatorum, quod exequi vtilius non possumus quam assentiendo quintæ huic veritati, cuius triplex est sensus.

Primus , propensiones nostras sæpiùs causam esse peccati , quam putemus , quoribus enim liberè illis obsequimur , & ab illa commotione sive in cogitatis, sive dictis , factisve producitur aliquid inordinatum, iam id peccatum est. & sæpe , nobis non advertentibus id accidit. Cum enim propensio illa naturæ nostræ congenita sit, blandiùs in actiones se sinuat ; facillimè sopit rationem , ne cognoscat scelus admitti ; occultiùs (a) conscientiam suffocat , ne nullo sceleris sententur tangatur ; atque ita fit , ut plurima in cogitationibus, in verbis, in operibus perpetrata sint scelera, cum ne vnus quidem nos reos arbitremur. Est ea fascinatio , cuius meminit Sapiens, (b) quæ sic aciem mentis obscurat , ut mores ipsi nostros non perspiciamus. Delicta eorumque numerum quis intelligit ? aiebat (c)

David.

(a) *Tergens os suum dicit : non sum operata malum.*
 Prov. 30 (b) *Sap. 4.* (c) *Pf. 18.*

David. At nihil intelligentiam illam prohibet, nisi illud ipsum, quod ad patrandam peccata nos impellit; eadem enim propensio, quod plurimum scelerum est Auctor, eò etiam reddidit nos scelerum nostrorum ignorantiores.

Ab his occultis meis sceleribus libera me Domine.

Alter præpositæ veritatis sensus est, malum peccati ab inclinatione illa provenientis, gravius esse quàm puteretur. Generatim de quovis peccato asseuerari hoc potest esse, quàm putemus, gravius: Cum enim Dei sit offensio, ruina divinarum gratiarum, & bonorum spiritualium everfio; sicut ignoramus excellentiam & Majestatem Dei offensi, (a) valorem gratiarum, & spiritualium bonorum pretium, ita etiam gravitatem peccati hisce bonis infinitis & ignotis oppositi, non capimus. O peccatum, utinam perspecta foret malitia tua! At istud adhuc verius affirmabitur de peccato, quod ab inclinatione ortum habet, gravius semper est, quàm existimemus, atque eadem ratio, quæ efficit, ut sæpe non agnoscamus inesse peccatum, etiam facit ut si agnoscimus, cæteris tamen lenius existimemus, etsi revera gravius sit. In hunc errorem nos abducit amor nostri, ubi enim maior propensio est, ibi plus amoris est & illecebrarum, maior ad consentiendum promptitudo,

(a) *Stultus populus meus me non cognovit: Filij insipientes sunt & recordes; sapientes sunt ut faciant mala, bene autem facere nescierunt, Jer. 4.*

pritudō, & per consequens animadversio ad malitiam explorandam minor : & tamen hæc malitia gravior est, magis enim cor Deo suffuratur, mentem ita distrahit & occupat, ut ea potius cogitentur, fiantque, ad quæ affectus noster nos rapit, quam quæ Deum, eius obsequium, & obligationem nostram spectant. Vbi cordis affectio est, ibi tota voluntas reperietur, ubi verò plus voluntatis est in ordine ad vitium aliquod, istud vitium gravius peccatum est, cum peccatum non aliunde quam à voluntate confiat. Et frustra dices te animū eò non advertere, nam advertere oportet; & istud in hoc malo pessimum est, quòd rationem quodammodo inebriet, præpediatque ne omnes mali affectiones expendat; & verò quiuis (a) alius peccati gravitatem clariùs agnoscat; quàm is, qui peccatum admittit: sicut autem ab eo affectu discedere non lubet, ita neque placet attentius considerare, num in eo peccatum sit, num gravet: vrgeretur enim nimium animus, ut illo se affectu expediret; aut ne scrupulus obrepat, & contra conscientie dictamen agatur, adeoque ut peccetur liberiùs, negligitur hæc necessaria animi adversio. Itaque exaggeratio mali est, nolle cognoscere malum suum, ne si cognoscas, deserere cogaris. Vnde certa consecutione fit, tum nos minimum peccata nostra

(a) Non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius.
Ioan. 3.

nostra sentire, cum maximè peccamus, affectus enim qui in peccatum nos præcipitat, idem nobis adimit illius sensum, quandoquidem si vero peccatorum sensu tangeremur, non sineremus nos eo per affectum impelli.

Nihilò plus excusabis, si dicas te non amare peccatum, optareque ut nihil subit mali in eo, quod amas, aut facis: nam sufficit rem amare quæ peccati est causa, & quamvis res de se mala non foret, ut sunt homines, aurum, honor, studium, aut aliud aliquid, cui afficeris, si tamen propensio est immoderata, vitium existit & peccatum, quod in causa quidem graue non videtur, at paulatim accrescit, & in effectis euadit perniciosum. Quod obiectum amore dignius, quam persona Christi Seruatoris? isto tamen amore illam prosequerentur Apostoli, quo Iesus amari volebat, potuisset enim illos ab aduentu receptioneque sancti Spiritus impedire. In modo igitur amandi potius vitium est, quam in obiecto, cum obiectum amari possit, si sine vitio, sine immoderatione ametur: (a) at ubi propensio naturalis, non moderata, eò fertur, ipsa propensio vitium fit, & grande malum.

Pro sensu tertio, huius mali grauitas, ex damnis, quibus præ cæteris peccatis nos in-

voluit,

(a) *v. 1. Timoth. 8. Ioan. 6.*

voluit, æstimanda est. Etsi enim nullum non perniciosissimum sit, reditur tamen ad cor culpa agnoscitur, subicitur Confessione, corrigitur, & eius venia obtinetur. At his peccatis affectûs, nimixque adhæſionis, (a) nisi mature prospicitur, tam pertinaciter obfirmatur animus, ut inde se vix vnquam expediat: nam nec cognoscuntur, nec lubet cognoscere; in iis peccamus nos, nos excusamus, malo fucû induimur, nõ integrè confitemur, sine serio dolore cum absit emédationis propositû; & quâ igitur ratione remitteretur? Quãdo liceret sese emendare, nõ lubet, & cum olim lubebit, nõ licebit sanè. Gratia enim subtrahetur, quæ vulgaris horum sceleratorum pœna est, & gratiarum priuatione castigentur, sine quibus in maiora prolabuntur, æternumque pereunt. Hæc sunt peccata veniæ expertia peccata in Spiritum Sanctum adversantia luminibus & in spirationibus divinis. Hoc peccatum est, in quo, iuxta minas Evangelii quis morietur; sunt peccata, teste S. Paulo quæ nullâ hostiã aut sacrificio queunt expiari, hæc sunt, quæ secundum D. Ioannem,

(a) *Nunquid qui cadit, non resurget? & qui avertitur, non revertetur. Quare ergo aversus est populus iste avertione contentiosa! apprehenderunt mendacium, & noluerunt reverti. Ier. 8.*

Et cor suum posuerunt ut adamantem, & facta est indignatio magna à Domino. Zach. 7.

(a) *Heb. 10. (b) Ioan. 5.*

animas ducunt ad mortem, pro quibus frustra oratur; denique ex quibus nihil, nisi certa derelictio, & ruina irreparabilis queat expectari.

Quid ais? tantumne propensionibus tuis credebas inesse mali? nam ut aliquando peccata non sint, plerumque tamen eodem cadunt, & quamuis non sint semper mortifera, sæpius tamen quam credas, euadunt talia; & quisquis se tam propè peccato mortifero ad-mouet, ut veniale non vereatur, breui ruet in mortale, adeoque etsi tibi noxæ leuiore viderentur, si tamen sunt ab appetitu, & propensione naturæ, quamprimùm euadent mortales: non sistet illic affectus, semper incrementa capiet, prodet te, Deusque id in pœnam infidelitatis & negligentiae tuæ permittet: si enim audieris vnquam commemorari periculum labendi è peccatis venialibus in mortifera, atque vix aliquem solere inde emergere, (a) sermo fuit de ijs venialibus, quæ potissimum ab affectibus & propensionibus naturæ nimijs prodeunt, ac fouentur. Tu opte iudicio hanc veritatem æstima, & vide, an non passiones tuæ passim cœperint à noxis leuionibus, quæ ad grauiore deinde aditum & licentiam tibi patefecerunt? & an non crescens Passio efficiat, ut tandem grauiora scelera non magis animum, quam leuia percellant? Ah quot interim abusus, quot vitia, quot peccata,

D

(a) v. S. Thom. I. 2. q. 88. a. 3.

cara, quæ non noueras, admissa sunt! O quanta Dei patientia, quanta bonitas, tam diu sustinuisse nos, nos, inquam, post tantam peccatorum multitudinem, qui de Angelo & homine ob vnicum scelus pœnas sumpsit tam horrendas,

II. P V N C T V M.

Aduersio in vitam anteaetam, & statum presentem.

ADuersio ad res præteritas complecti debet tres actus Pœnitentiæ, quibus fortassis hæctenus nunquam, quòd te nõ eo modo agnoueris, quo nũc edoctus es, satisfacisti.

Contritio non fuit, nisi imperfecta, non tantum defectu motiui amoris, sed etiam quòd non perspexeris peccati tui grauitatem, cum non dederis operam vt illud perspiceres, illudque in sua origine, hoc est, tua propensione & affectu, scrutareris, & quòd non habueris serium illam extirpandi desiderium, nunquid ita est? Visne igitur mori in peccato tuo, nunquam illud ignosci tibi cupis? & quo pacto ignoscetur, cuius te non pœnitet, de quo non contereris? Ecquando tandem contereris? ah Deus meus nimium distuli, & pacem tuam, hinc contritionem ipsam ordiri cupio, quòd tantoperè distulerim.

Confessione hæc deesse potuerunt, quòd ob-

bitet

biter quædam peccatâ percurrerit, in quibus
fuiſſet diutiùs inhærendum, tum ad clario-
rem ſui notitiam, tum ad vehementiorem pu-
dorem excitandum, tum ad ſuggerendam
confeffario materiam & libertatem inſtruen-
di nos documentis & ijs commonitionibus,
quas promerebamur: ſed natura deprauata
quæ vbique ſe inſinuat, tantùm ſtudiuit eua-
dere, neque verecundiam ſufferre potuit ma-
niſteſtando ſe, eaquæ dicendo, quæ pro maiori
ſecuritate dici debuiffent nunc videmus, quæ-
quæ in hora mortis nollemus præterire: at in-
terim perſuaſimus nobis iſtis, ea non eſſe ne-
ceſſaria, non eſſe peccatum grauius, nos ple-
num ijs conſenſum non adhibuiſſe. O quales
confeſſiones? Itâne negotium ſalutis noſtræ
& perfectionis tractauimus? Itâne ludibrio
habuimus animam noſtram, Sacramenta,
gratias Diuinas?

Qualem deinde ſatiſfactionem peregrimus?
quam adhibuimus operam, vt magis atten-
deremus peccatis confeſſione expiatis? nam
ea conditione, illorum venia nobis indulta
eſt, vt diligentius ea caueamus, & interim
poſt tot meas confeſſiones tam facile meis
affectibus ſum obſecutus, ac ſi nulla eos co-
hibendi tenerer obligatione. O Deus, deli-
cta iuuentutis meæ & ignorantias ne memi-
neris, etſi voluntariæ illæ ſint, & ſceleratæ,
nunc tamen eas agnoſco, & cum tua gratia
reparare deſidero.

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

TRia proposita, quæ hîc concipies, erunt
 Primò, vt te humilies, teque in sancto a-
 liquo meru, (a) & cordis compunctiōe conti-
 neas, ratione cognitionis, quam de hac veri-
 tate consecutus es: quod tibi non hodie so-
 lùm, aut per exercitiorum tempus facien-
 dum est, sed per omnem vitam, cum ea sem-
 per constet veritas, semper futurum sit ve-
 rum, te maiorem, quàm reris, esse peccato-
 rem, adeoque demissiori atque timidiori ani-
 mo esse oportere.

2. Si non instituis Confessionem omnino
 generalem, fac tamen illam solito amplio-
 rem, nec tam attende ad numerum peccato-
 rum, quàm ad nonnulla, quæ sunt periculo-
 siora, magis inueterata, magis tibi propria,
 quæque indicant habitum, & naturæ pro-
 pensionem, cui coërcendæ debitam operam
 non nauasti.

3. Securis ad radicem ponenda est, serioque
 animi decreto statuendum, eam partem mu-
 nire, qua te lentis debiliorem, te ibi oppugna-
 re & vincere, vbi potissimum impeteris: & re-
 in

(a) *Humilia valdè spiritum tuum, quoniam vindicta
 carnis impy, ignis & vermis. Eccles. 7.*

in ijs validissimè cohibere, in quibus natura liberior proteruiorq̄ue videtur. Præuide occasiones, tempora, loca, personas & alia adiuncta, vt tantò faciliùs prouideas. tandem adijce hanc precatiunculam: O Deus meus, quàm doleo, me vitam hucusque tam malè traduxisse; at gratiæ tibi sint infinitæ, quòd eandem in hanc vsque horam produxeris, quàm cognoscò mihi meliùs viuendum esse, & verò per gratiam tuam præstare ex animo cupio. Amen.

COMPENDIUM MEDITATIONIS
de quinta veritate.

I. P V N G T V M.

Declaratio eiusdem.

SI nullum aliud malum inesset propensionibus nostris, nisi quod sint naturales, posset leue malum videri; at cum ad peccatum, quemadmodum vidimus, nos impellant, in eo sanè sunt perquam periculosæ, & periculum tantò grauius est, quantò semper grauius est malum istud, quod nobis inferunt, quàm putemus, imò vel maximè, quòd impediunt etiam, ne animum aduertamus ad malum, ne illud agnoscamus, & aliquo eius sensu percellamur.

Hæc veritas tripliciter intelligenda est,

D 3

1. Quan-

I. Quando à naturæ motibus ducimur ad agendum, sæpiùs subest peccatum, quàm existimemus, assuetudo enim, & mentis attentionem, & scrupulum, reprehensionemque conscientiæ tollit omninò; quòd eam depræuet natura persuadeatque, mala illam intentione non ferri, fieri dumtaxat ioci & licite oblectationis gratiâ: sed Deus interim peccari advertit.

2. Peccatum, etiam opinione nostra gravius est, cùm eadem ratio, quæ peccatum aggravat, doceat quoque nos excusare illud aut diminuerè. Ab affectu coram Deo peccatum exaggeratur, quia plus in eo voluntariè est, maior ad creaturam adhæsiò, & plenior averfiò à Creatore: at idem quoque affectus in æstimatione minuit peccatum, quia præpedit, ne omnia illius adiuncta dinoscantur, & quia vitioso naturæ iudicio numquam videtur turpe aut prauum, quod diligitur.

3. Denique plus mali inest illi peccato quàm putetur; difficiliùs enim ex eo, quàm ex alijs emergit animus, qui sic, ob affectus violentiam, immerfus est, ut in dies emendatio protrahatur, & hanc procrastinationem sequitur obstinatio, tantaque cordis contumacia, ut etiam tum, cùm luberet, expedire se non possit, iustâ Dei vindictâ, quòd tum non libuerit cùm fieri potuisset. Nonne igitur verum est, plus inesse mali, quàm cogitemus? Altimis quàm verum est? nam etiam tum, cùm cogi-

cogitamus, non deprehendimus malum omne, quod in hisce affectibus nimium naturalibus existit.

II. P V N C T V M.

Adversio ad praterita presentiaque.

HÆc adversio tres partes pœnitentiæ spectare debet, quæ, sine dubio, tam perfectè non peraguntur ab ijs, qui naturæ impetu ad peccatum deducuntur, quàm ab alijs, qui sola fragilitate, aut imprudentia, aut negligentia. Nam, qualis esse potest contritio, quæ Confessio, & satisfactio de eo scelere, quod deserere non velis? fatère verum, quando confessus es hæc affectionis peccata, vt sunt, quæ vanitatem, quæ libidinem, quæ luxum, quæ creaturarum amorem contingunt, serióne statuebas eodem non reueri? voluisses fortasse amplius non peccare, at deserere peccandi obiectum & occasiones, id sanè est, quod noluisti, cum idem tamdiu tenueris peccandi institutum; at tamen id, ad veram contritionem confessionemque velle oportebat. Vnde meritò timere potes, ne tantum dederis verba in hoc Sacramento, & cor abfuerit quod hærebat suis affectibus implicatum. Ah quale sui colligendi, providendique argumentum!

III. PUNCTVM.

Propositum in futurum.

PRimum illud sit, vt tantò credas sceleratiorē, quantò minùs te peccatorem hactenus existimasti.

Alterum, vt recolas tuas confessiones, non tam animo easdem de integro reiterandam quàm accusandi te de ijs, quæ maiorem tibi confusionem creare queunt, tum, quia periculum est, ne id omninò non, aut tantùm obiter feceris, tum quòd iste sit modus optimus præterita expiandi, & futuris prouidendi.

Siquidem, quod ad tertium propositum attinet, cum seria confessio eò tendat, vt animum innoues, vt in veterem peccandi conscientiam non relabaris, necesse est, vt te ipsum adoriaris, vim tibi inferas, te oppugnes, & vincas: Hac de futuris pœnitendi ratione optimè præterita expiabis: & vnicum solatium, quod nobis restat in actæ vitæ derestatione est, quòd viuere meliùs possimus, nam nisi viuimus in eo meliùs viuendi desiderio fatiùs profectò foret, confestim emori.